

11. 9. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

„Honzík Nováků“ nebo „Sedící býk“ - úprava obchodní firmy v novém občanském zákoníku

Česká právní úprava stanoví jako jeden z nezbytných identifikátorů podnikatele institut obchodní firmy. Současná právní úprava obchodní firmy je obsažena v zákoně č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). Jelikož je obchodní firma pevně spojena s osobou podnikatele, autoři nového občanského zákoníku (zákon č. [89/2012](#) Sb., dále jen „NOZ“) její úpravu včlenili přímo do tohoto obecného předpisu namísto speciální úpravy v zákoně o obchodních korporacích (zákon č. [90/2012](#) Sb.). NOZ nicméně institut obchodní firmy přebírá se značným množstvím zásadních změn a zakotvuje jeho úpravu v ustanoveních § 422 až § 428.

WEINHOLD LEGAL

Obchodní firmou se rozumí jméno, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku, přičemž při její tvorbě mají podnikatelé povinnost dodržovat určité zákonem stanovené zásady. NOZ v ustanovení § 424 přebírá z obchodního zákoníku zásadu nezaměnitelnosti obchodní firmy chránící podnikatelské prostředí. Tato zásada je aplikována na celém území České republiky (odlišnou úpravu lze nalézt například v Německu či Rakousku, kde postačí odlišení obchodních firem v rámci obce či určitého vymezeného místa). V ustanovení § 424 NOZ dále z obchodního zákoníku přebírá zásadu zakotvenou z důvodu ochrany zákaznické veřejnosti před klamnou představou o podnikateli či o předmětu jeho podnikání. Jako novou zásadu zakotvuje NOZ v § 423 odst. 1 zásadu jednotnosti, která se bude odrážet v zákazu možnosti mít více než jednu obchodní firmu. Při tvorbě obchodní firmy svědčí právo ochrany tomu, kdo ji po právu použil poprvé, a ten, kdo byl v tomto právu dotčen, má stejná práva jako při ochraně před nekalou soutěží (§ 423 odst. 2 NOZ).

Obchodní firma má zpravidla podobu jména podnikatele, ale ode dne nabytí účinnosti NOZ už to pro fyzické osoby - podnikatele nebude povinností. Postačí fakt, že bude veřejnost schopna rozpoznat, zda se jedná o fyzickou osobu - podnikatele či o právnickou osobu. Nové úpravy se dočká i firemní kmen a firemní dodatky. Současná právní úprava je řízena principem přísné pravdy pro fyzickou osobu - podnikatele (obchodní firma fyzických osob - podnikatelů musí být tvořena výhradně jménem a příjmením) a principem volné tvorby u právnických osob podléhajících zápisu do obchodního rejstříku (ponechává podnikateli značnou volnost při tvorbě obchodní firmy). Rekodifikací soukromého práva tak dojde k uplatnění principu volné tvorby i pro fyzické osoby - podnikatele. Podoba kmene obchodní firmy nebude nadále muset být pouze osobního charakteru (jméno, příjmení), ale nově bude moci být i věcná (informace o předmětu podnikatelské činnosti), fantazijní nebo kombinovaná. Nově bude dokonce možné v obchodní firmě používat pseudonymy, přezdívkou („Sedící býk“) a domácí jména („Honzík Nováků“). Nezbytná však bude možnost rozeznat, zda se bude jednat o fyzickou osobu - podnikatele či o právnickou osobu. Tento problém bude možné vyřešit například vhodně zvoleným firemním dodatkem, který bude moci mít podobu osobní, věcnou, místní (např. *Ostrava*) či fantazijní. Zároveň podnikatel nebude nijak omezen v počtu použitých

dodatků. Bude tedy na uvážení každého, kolik firemních dodatků ve své obchodní firmě využije. Pouze osoba, která nabude obchodní firmu, nebo-li právní nástupce, bude muset povinně uvést dodatek obsahující informaci o právním nástupnictví. Stejně jako současný občanský zákoník i NOZ mlčí ohledně umístění firemních dodatků. Z toho lze dovozovat, že je bude i nadále možné umístit jak před, tak i za název právnické osoby či fyzické osoby – podnikatele.

V případě, že podnikatel změní své jméno, bude oprávněn nadále používat své dosavadní jméno a nově již nebude muset připojovat dodatek s novým jménem, jak dosud stanoví § 11 odst. 2 obchodního zákoníku. Ode dne účinnosti NOZ tak bude stačit pouze uveřejnění změny jména podnikatele, dle důvodové zprávy k NOZ „*jakýmkoli vhodným způsobem odpovídajícím povaze jednotlivého případu*“. Argumentem pro tuto novou úpravu je fakt, že se změnou jména zůstává totožnost podnikající osoby nezměněna. Obdobné řešení již bylo navrhováno v osnově československého obchodního zákona z roku 1937, konkrétně v ustanovení § 31.

Kdo nabude právo k obchodní firmě, má právo ji užívat, pokud k tomu má souhlas svého předchůdce, nebo jeho právního nástupce. Nezbytný je ale souhlas vyjadřující právní nástupnictví. Souhlas je možné odvolat pouze, pokud ze závažného důvodu nelze připustit, aby jméno předchůdce bylo v obchodní firmě využíváno. Tyto důvody jsou dány jak zákonem, tak mohou být ujednány mezi stranami. Půjde zejména o situace, kdy se bude měnit povaha podnikání právnické osoby, nebo vlastnická struktura obchodní korporace. Za těchto podmínek bude mít právo odvolat souhlas i právní nástupce osoby, která souhlas udělila. Omezení možnosti odvolat souhlas bylo převzato do NOZ z ustanovení § 11 odst. 5 obchodního zákoníku za účelem ochrany zájmů osob, které souhlas získaly a kterým by odvolání souhlasu mohlo způsobit újmu.

Nově se právo k obchodní firmě bude posuzovat jako právo majetkové a nikoliv jako právo osobní, jak tomu bylo doposud. Díky zásadě, že je dovoleno vše, co není zakázáno, se tak uvolní majetková dispozice s obchodní firmou a bude možné převést obchodní firmu i samostatně bez podniku. NOZ již tedy nepřejímá ustanovení § 11 odst. 4 obchodního zákoníku, které zakazuje převod obchodní firmy bez současného převodu podniku či alespoň jeho části.

Při přeměně právnické osoby přejde obchodní firma na právního nástupce, pokud s tím právní nástupce souhlasí. V případě více právních nástupců je nutné určit, na kterého z nich obchodní firma přechází. Pokud tak není určeno, obchodní firma nepřechází na žádného z právních nástupců.

S ohledem na výše uvedené lze dovodit, že institut obchodní firmy dozná v nové právní úpravě poměrně značného uvolnění. Podnikatelům, především fyzickým osobám – podnikatelům, tak bude dána větší volnost při tvorbě vlastní obchodní firmy, než tomu bylo doposud.

Tereza Kyselová

[Weinhold Legal, v. o. s.](#)

Charles Square Center

Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)